

SODOBNA GLEDALIŠKA PRAVLJICA

Ob zaključku festivala otroških predstav slovenskih gledališč za nagrado Zlata palčka konec prejšnjega meseca v KD Španski borci je Moje gledališče nastopilo s predstavo JANKO IN METKA LETA 2000. To premierno uprizoritev, ki je nastopila izven konkurence, je po zgodbi bratov Grimm pripravil Iztok Valič. Igra je na oder postavil režiser Iztok Valič, ki je tudi zasnoval sceno, kostumi so delo Emine Kaliman, avtor glasbe je Dimitrij Beuermann, koreograf je Siniša Bukinac, inspicient Josip Puh, za luč sta poskrbela Srečo Brezovar in Miško Vrečič, za ton pa Emil Koprivc in Aco Ilić. Nastopajo: Gorazd Jakomini, Polona Juh, Milena Grm, Igor Sancin, Nataša Barbara Gračner, Tanja Dimitrijevska, Dario Varga, Bojan Emeršič in Iztok Valič.

Kot nam je povedal avtor Iztok Valič, je spoznal, da v repertoarjih gledališč primanjkujejo sodobne predstave za otroke. Pravljica Janko in Metka je bila zanj dobra podlaga, na kateri je napisal besedilo o današnjih problemih otrok in sveta. Tako igra govori o odnosih med starši in otroki, o mamilih, o onesnaževanju okolja, o goljufijah z denarjem in o mnogih drugih negativnih straneh našega življenja. Vse te probleme je avtor ovil v humor. Predstava je bila prvotno namenjena otrokom od petega razreda dalje, vendar so po nekaj uprizoritvah ugotovili, da tudi mlajši otroci pozorno sledijo uro in petnajst minut dolgi predstavi. Sodobna glasbena pravljica je postala uspešnica.

Avtor ugotavlja, da je potrebno pisati in delati predstave iz sveta, ki ga otroci poznajo in doživljajo. Glavno

prizorišče je postavljeno na mestno smetišče, ki je prispodoba današnjega sveta. Čarovnico, Grdobo in Zlobo je iz globin vesolja pripeljalo Zlo. Vse te negativne osebe, ali bolj lastnosti, lahko učinkovito vplivajo le na starše, medtem ko jih otroci s svojo iskrenostjo in neposrednostjo obvladajo in premagajo.

MARJAN KOVAČEVIČ-BELTRAM

8. februar, slovenski kulturni praznik

V prihodnjih mesecih bodo v Kulturnem domu Španski borci gostovala vsa tista slovenska gledališča, ki so v svoj repertoar uvrstila komedije.

Prizor iz premiere uprizoritve Janka in Metke leta 2000. (Fotografija Borut Krajnc)

Tako si bodo lahko naši občani in ljubljanci ogledali vse komedije, ki so bile odigrane na slovenskih odrih. V KD Španski borci pripravljajo humanitarno akcijo z naslovom DA BI SE VSAK OTROK RODIL ZDRAV, ki je namenjena kot pomoč Kliničnemu centru. Celodnev-

nega dogajanja se bo udeležilo veliko umetnikov in obiskovalcev.

V počastitev slovenskega kulturnega praznika bo v soboto, 5. februarja ob 20. uri nastopil v KD Španski borci Pihalni orkester iz Vevč, Prešernove pesmi pa bosta brala Polona Juh in Boris Juh.

SMEH JE POL ZDRAVJA, STVARI PA NISO NE BELE NE ČRNE

Marjan Moškrič je mož in oče, je upokojenec in rejec malih živali, je pisec humoresk in idealist, osem let je bil župan naše občine, zase pa malo v hecu pravi, da je »stari rdečkar«. Je res? Ugotovite sami in preberite intervju z njim. Pogovarjala sva se o njegovih knjigah, humorju in smehu, pa tudi o politiki, sistemu in ljudeh brez osebnosti.

* V svoji knjigi Iz žabje perspektive pišete tudi o tem, kako ste se začeli ukvarjati z rezo zajčkov. Nečakov, da bi jim podarjali mlade zajčke in tako hkrati zagrenili tudi življenje njihovih staršev, je najbrž že zdavnaj zmanjkalo. Z rezo zajčkov se pa še vedno ukvarjate?

Seveda, nečakov je zmanjkalo, z zajčki pa se še vedno ukvarjam. To je moje veselje in le zaradi veselja to tudi počnem. Če bi zračunal koristi, bi zagotovo imel minus. Poleg tega pa zajčega mesa sploh ne jem! Pred desetimi leti sem bil med ustanovitelji Društva rejcev malih živali, ves ta čas pa sem tudi njegov tajnik.

* Z zajci se torej ukvarjate zdaj, v pokopju. Prej pa ste bili osem let župan občine Moste-Polje. Kako ste pravzaprav zapadrali v politiko, saj vem, da ste končali Srednjo gozdarsko šolo?

Devet let sem bil gozdar, najprej revirski in kasneje občinski, in kar je teh naših okoliških hribov, najbrž ni grope, v katero ne bi stopil. Potem pa sem spremenil poklic, šel na Višjo upravno šolo in delal kot občinski uradnik. V politiko sem prišel takrat, ko sem postal sekretar Socialistične zveze (SZDL).

* Če že govoriva o politiki, kako bi vi označili obdobje, v katerem ste politično delovali? Župan ste bili med leti '74 in '82?

Mislil, da je to bilo obdobje, ko se je dalo veliko narediti in kjer so ljudje »stopili skupaj«, kjer so sodelovali, tudi so veliko naredili. Bilo je več obdobji – takoj po vojni je bil režim trši, ker je moral biti, saj se je vzpostavljala nova oblast. Vendar pa mislim, da je bilo zadnjih dvajset, petindvajset let dovolj demokracije. Vsak je lahko povedal, kar mu je ležalo na duši. Ljudje so lahko tudi relativno veliko dosegli, če so se seveda zanimali za stvari in sodelovali. Tukaj pa gre že za vprašanje sodelovanja. Čeprav včasih samoupravljanje, ki so ga nekateri imeli polna usta, ni

bilo mišljeno čisto zares. Hkrati pa tudi ljudje niso bili pripravljeni sodelovati. S temi stvarmi je namreč tako: če se začneš ukvarjati s skupnimi zadevami, pomeni, da moraš včasih tudi kaj dati, pa čeprav nimaš ničesar od tega. Tega pa so se ljudje izogibali in delali raje samo tisto, kar je bilo neposredno njim v korist! In isto se dogaja danes. Saj ni nič drugače! Vse te stranke in strankarski funkcionarji gledajo predvsem nase in na svojo stranko. Demokracija je danes le v toliko, da se danes v parlamentu lahko skregajo med sabo, drugače pa ljudje ravno tako ne morejo bistveno vplivati na noben predpis ali zakon! Morda se je včasih dalo celo več vplivati. Bile so možnosti, seveda če so jih ljudje znali izkoristiti.

* Bili ste že upokojenec, ko ste bili štiri leta tudi predsednik občinske Zveze borcev. Kaj čutite ob spravah?

Danes je videti, kot da je bilo vse, kar je bilo rdeče, zločin. Vse to zlivanje gnojnice kaže le na prenapetost. Govorijo o spravah, pa ne mislijo na spravo, radi bi le popljuvali narodnoosvobodilno vojno, sebe pa oprali. Vendar iz tega, s kakšnim besom in srditostjo to počnejo, vidiš, kakšni so bili takrat in da se niso nič spremenili. Za marsikaj, kar ljudje počno, pravijo, da počnejo zaradi sprave, v resnici pa le gojijo sovraštvo in nove razlike. Pa vendar, primejduš, da nikoli nisem delal razlik. Nikogar nisem gledal postrani in z vsemi sem govoril normalno. In tudi, če si prišel na občino, so imeli vsi ljudje enake pravice. Upam pa, da so danes ljudje že bolj razumni in ne bodo pustili, da bi jih stranke ločile na dobre in manj dobre državljane. Verjetno bo čes tisti, ki bo odplaval vse hujšake in vse te napetosti.

* In kje je rešitev?

Rešitev je v tem, da usmerimo pogled v prihodnost, v to, kaj bomo delali jutri, kako bomo živeli. In strpnosti bi se morali ljudje naučiti, več sodelovanja in medse-

bojne pomoči bi bilo potrebno! To, ne pa zavajanje mladih in kritiziranje preteklosti. Lahko je kritizirati preteklost, težje pa je nekaj narediti, da bi bilo jutri bolje. Predvsem pa je potrebno, kadar se kako stvar ocenjuje, gledati iz takratnega položaja. Poznam ljudi, ki so na vse gledali skozi materialno plat, kje bi kaj dobili ali zaslužili, in o teh, ki se danes napihujejo, nimam dobrega mnenja. Morda bi se marsikoga, ki se danes trka po prsih, včasih

Marjan Moškrič

moralo bolj bati kot pa mene. To so ljudje, ki so se okoristili na račun drugih, ki so bili sposobni tudi tožarjenja. To so neznaneži, ki so vsak hip pripravljeni zamenjati suknjo. Prav take ljudi pa vsak sistem rabi, saj so pripravljeni narediti vse, samo da bi se povzpeli višje. Zato jih lahko režim izkoristi in jih pošilja v ogenj.

* Če bi danes pisali zgodbo, ki jo priporočuje Pepe Žabar, glavni junak knjige Iz žabje perspektive, kakšna bi bila ta zgodba?

Bila bi še bolj žalostna. Tam se je Pepe Žabar lahko usajal, pa mu ni tega nihče želel v zlo. Če bi se danes kdo usajal, bi mu morda že kdo kaj hotel! Danes se je v podjetjih potrebno držati stroge discipline in ljudje so se začeli bati. Zgodbe Pepeta Žabarja pa so dogodki, ki so se v življenju resnično dogajali. No, seveda so karikirani in iz treh oseb je na primer nastala ena. To

niso zgodbe o samoupravljanju ali o socializmu, ampak o ljudeh v tem sistemu. O ljudeh, ki se niso obnašali tako, kot bi bilo treba. Začel sem pisati iz jeze, ker so se mi včasih nekatere stvari zdele neumne. Na začetku sem objavljaval v Naši skupnosti in dogajalo se mi je tudi to, da je kdo prišel k meni in me vprašal, če sem s tointto zgodbo mislil nanj. Ah, kje pa! To pa res ne! Tako je iz teh zgodbic, ki so enkrat mesečno izhajale v Naši skupnosti, nastala knjiga. In potem še ena z naslovom Pri nas je vse v redu. Nikoli nisem imel težav zaradi tega, kar sem napisal. Sodeloval sem tudi na Festivalu humorja v Ribnici, ki je bil, žal, prirejen le dvakrat. Tam sem za humoreske dobil enkrat tretjo in enkrat, leta '88, prvo nagrado. Skoraj dve leti pa sem pisal tudi zgodbe za upokojenski list Vzajemnost. Tudi zdaj imam napisanih kup stvari, vendar pa je vprašanje, kdo bi vse to objavil. Za to je potrebno veliko dela, prirejanja, časa...

* Zanimivo, da se nagrajena humoreska s Festivala humorja začne z »Moji ženi se...«. Velikokrat se v vaših humoreskah pojavlja žena?

A seveda! Žena je zelo pomembna institucija v življenju, ha, ha.

* Zelo radi se smejite.

Ja, sem eden tistih, ki pravijo, da je smeh pol zdravja. Rad imam angleški humor, na primer takšnega, kot je v nani-zanki »Želite, Milord?«, ameriški pa se mi ne zdi preveč dober. Kadar pa na televiziji predvajajo kakšne zelo moreče zadeve, jih zelo nerad gledam. To človeka prizadene, vsaj mene! Sicer pa je moja osnovna napaka v tem, da sem se vedno ukvarjal z desetimi stvarmi naenkrat in se nikoli nisem posvetil le eni. Vedno sem imel po nekaj želez v ognju in nazadnje nobenega nisem uspel skovati do konca, saj mi je zmanjkalo časa. Z nobeno stvarjo pa nisem bil nikoli obseden. Morda zato lahko rečem, da je bilo moje življenje bolj polno in pravzaprav se ne morem čez nič pritožiti.

Pa še to! Marjan Moškrič je v začetku decembra praznoval 66. rojstni dan. Vse najboljše!

TANJA BRICELJ

V DOLSKEM SE JE ZAČELO PREMİKATI

Nekdaj tako aktivno »Prosvetno-kulturno društvo« je pred leti skoraj popolnoma zamrlo. Celih 7 let je lepa dvorana, ki smo jo v petdesetih letih krajani s prostovoljnim delom, denarnimi prispevki in prispevki v lesu z mnogo truda zgradili, v glavnem samevala.

V decembru 1993 je bil končno sklican občni zbor društva in izvoljen novi upravni odbor. Novembra in decembra sta dvakrat gostovali z burkami Kulturno-prosvetni društvi iz Stične in Grosuplje na Dolenjskem. 18. decembra 1993 je bila revija pevskih zborov. Nastopili so: oktet Fantje iz Prežganja,

MRPZ Kolinska, MPZ Dolsko, MEPP Bizovik, MEPP Jevnica in Komorni zbor Pentakord iz Podgrada. Vseh šest zborov je dalo od sebe najboljše. Povprečna starost članov v zborih je precej visoka, kar pomeni, da mladina na splošno ni preveč navdušena nad zborovskim petjem: to pa ne velja za mešani

pevski zbor iz Dolskega, saj ga sestavljajo v glavnem zelo mladi pevci. Pohvaliti je treba vse zore in čeprav to ni bilo nikakršno pevsko tekmovanje, so vendar nekoliko izstopali Dovšani pod vodstvom dirigente Olge Selškove in pevski zbor Pentakord iz Podgrada pod vodstvom prof. Mira Kokola. Občinstvu so se posebno prikupili s prirejenimi pesmijo »Dovška vas«. Po reviji oziroma koncertu, smo vse pevce pogostili in lepa slovenska pesem se je razlegala še v pozne večerne ure.

Konec decembra je na novo ustanovljena mladinska dramska skupina priredila igrice, v kateri so nastopale pravljene osebe in živali. Na koncu se je na seneh pripeljal še dedek Mraz. Posebno pravljeno vzdušje so pričarali: kulise, osvetlitev in kostumi. To je bilo enkratno doživetje za otroke, pa tudi njihove starše. Na koncu so bili obdarjeni prav vsi otroci od 1–10 let. Vseh je bilo

kar 330. Po obdaritvi so se malčki še slikali v naročju dedka Mraza.

Da je prireditev tako prijetno in uspešno potekala, je zasluga mladincev iz Dolskega in okoliških vasi. Posebno se je potrudil in vse skupaj vodil naš znanec z Vala 202 in rubrike »Točno opoldne«, sovaščan gospod Marko Zorko. Pohvaliti je treba tudi Mirka Mihelčiča, ki je tako domiselno oblikoval pravljene kulise. Nemalo dela je opravila tudi tajnica KS Dolsko, saj je poskrbela za nakup in zavila vsa darila, zato se gospe Veri Sinčič lepo zahvaljujemo. Prav nič pa niso zaostajali mladinci iz Senožeti, ki so v Gasilskem domu Senožeti pripravili igrice Svetlane Makarovič Sapramiška.

Dramsko mladinsko skupino Prosvetno-kulturnega društva Dolsko zdaj vodi in v njen režira gospod Marko Zorko. V načrtu imajo veseloligro »Županova Micka«, katere premiera bo enkrat spomladi.

MARJAN LAUTAR

JE TO SPLOH MOGOČE?

TEATER OKROG TEATRA ALI ZAKAJ SO INTERESI ENIH VEČ VREDNI KOT INTERESI DRUGIH

Članek bi lahko začela podobno kot pravljico.

Nekoč je v Zalogu, na robu Ljubljane, stala dvorana. V njej so veseli ljudje prirejali igre, pevci prepevali ubrane pesmi, godci vlekli svoje mehove, matere potočile solzo sreče ob gledanju in poslušanju čebljanja svojih malčkov v stilu »jaz imam pa mamico, mamico ljubečo...«, otroci rajali okrog dedka Mraza, odrasli pa se zavrteli v tričetrtinskem taktu. Vsi vprek so si voščili sreče, zdravja in uspehov v prihodnjem letu in si želeli, da bi vse to trajalo, trajalo, trajalo...

Toda čas se lahko ustavi samo v pravljicah, v resnici ne. Zato je današnja podoba Zaloga in njegove dvorane vse prej kot pravljica.

Ko kot gledališki amaterji, ljubitelji, če hočete, željni kulture nemočno stojimo v dvorani, nas preganja misel: JE TO SPLOH MOGOČE?

Mesec december triindevetdeset.

V načrtu našega dela je bila prednovoletna prireditev. Na njej bi s krajevno skupnostjo predstavili obrtnike, ki delujejo v Zalogu. Bila bi nekakšen uvod v enotedenski razstavnoprodajni sejem naših obrtnikov. Na koncu pa bi pripravili še obdaritev najmlajših...

V goste smo povabili tudi vokalno skupino Corona, s katero že nekaj let sodelujemo in skupaj pripravljamo nastope po »tujih odrih«. Dekleta prepevajo prelepe zimzelene melodije, slovenske narodne pesmi in tudi črnske duhovne pesmi. Svoje nastope popestrijo s plesnimi točkami. Letos so izdala svojo prvo kaseto in na njej so prav pesmi iz skupaj pripravljene musicala »Ponesi veter melodije naših sanj...«. Njihov nastop naj bi bil nekakšen uvod v višjo kakovost nastopov, ki jo nameravamo »gojiti« v prihodnjem letu.

Toda ves trud, da bi Zalogu dali novo spodbudo za kulturno delovanje, je bil zaman!

Je to sploh mogoče?!

Če se zazremo v oder, nas presine radost; smehlja se nam, saj je dobil novo obleko, ki mu jo je ukrojila naša krajevna skupnost. Če pa pogledamo po dvorani, nas žalost sicer ne prevzema ob pogledu na mize, na katerih naši otroci nabijajo žogice, ki letijo celo na državna tekmovanja, marveč nas tiste pri srcu, ker vodilni med »pinkponkarji« tako z lahkoto požrejo svoje obljube, da ne bodo ovirali kulturne dejavnosti in ker imajo očito vso moč odločanja.

Mar so njihovi interesi več vredni kot naši?

Mar je ozadje dogovorov in »dogovorov« med njimi in pristojnimi v krajevni skupnosti tisto, kar jim daje moč? Vprašati se je mogoče, ali je kdo prodal kulturo za »počen groš« in kdo je tisti, ki tu igra dvojno vlogo in vsakomur pove natanko tisto »resnico«, ki mu gre? Zakaj je na skupnih sestankih vse v najlepšem redu in dogovor tak, kakor bi ga sklenili med pravimi gentlemeni, pozneje pa se izcimi vse čisto drugače?!

Preostane nam samo, da se sredi dvorane zavrtimo na petah in si na poti proti izhodu brundamo znano vižo: »... saj po novem, saj po novem, saj po novem letu boljše bo!«

Bo res?

Ali pa bo premiera komedije NEDELJSKI PIKNIK, ki jo zdaj pripravljamo, morala v begunstvo? Ali bomo morali tudi našemu dramskemu podmladku Tanji, Mihu, Mateju, Luki, Juretu, Maji in drugim žal povedati vso bridko resnico v oči...

In misel: »Je to sploh mogoče?« Še vedno vrta bodica v naše srce.

MARIJA GREGORC